

ГРАЂАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО

НАСТАВНИ ПРОГРАМ

ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТУ:

Назив предмета: Грађанско процесно право

Статус предмета: Обавезни предмет, IV година, једносеместралан

Трајање наставе: 15 недеља

Часови наставе и укупно временско оптерећење студената: 120 часова наставе (3+2+3) + 180 часова индивидуалне припреме студента – укупно временско оптерећење **300 часова**

Предуслови за праћење наставе: савладан наставни програм I, II и III године студија

НАСТАВНИЦИ:

Др Невена Петрушић, редовни професор

Кабинет бр. 22, III спрат

Телефон: 018 500 238

E-mail: adis@bankerinter.net

Консултације: понедељком, од 12 до 14 часова; суботом од 10 до 12 часова

Анђелија Адамовић, сарадник у настави

Кабинет бр. 4, V спрат

Телефон: 018 500 284

E-mail: andjelija@prafak.ni.ac.yu

Консултације: уторком, од 13 до 15 часова; петком од 12 до 14 часова

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је да студенти стекну знања о основним појмовима грађанског процесног права, да разумеју смисао, циљ, улогу и значај грађанског судског поступка, његова основна начела, стандарде и постулате, да се упознају са методима правне заштите грађанских субјективних права, са процесним појмовима и институтима, са садржином и током парничног, ванпарничног и извршног поступка, као и да стекну знања и савладају вештине неопходне за тумачење и практичну примену процесних правила, за праћење измена у законодавству и за даљи лични професионални развој и перманентно учење.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ УЧЕЊА:

Савладавањем програма ГПП, кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да сваки студент:

- познаје изворе грађанског процесног права,
- разуме циљ, улогу, функцију, значај и структуру грађанског судског поступка и грађанског процесног права;
- познаје организационо грађанско процесно право и у стању је да идентификује који је суд надлежан за поступање у појединим грађанскоправним стварима и какву улогу у грађанском судском поступку имају јавни тужилац, јавни правобранилац и орган старатељства,
- уме да препозна правозаштитну потребу и да идентификује адекватан метод правне заштите;
- разуме и уме да објасни појмове и институте грађанског процесног права,
- савладао је и коректно користи стручну терминологију,
- разуме и уме да објасни улогу и процесна овлашћења суда, странака, њихових заступника и осталих учесника у грађанском судском поступку,
- разуме и уме да изложи циљ, садржину и ток сваког од грађанских судских поступака,

- у стању је да правилно протумачи и примени процесноправне норме,
- уме да састави поднесак, судску одлуку и друга писмена, у складу са процесним правилима,
- уме да компетентно и аргументовано дискутује о институтима и проблемима цивилне процедуре;
- уме да прикупља и проучава процесну литературу и нормативну грађу, и
- мотивисан је да се професионално усавршава у области грађанског процесног права.

САДРЖИНА ПРЕДМЕТА:

Парнично процесно право, Ванпарнично процесно право и Извршно процесно право.

УВОД У ГРАЂАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО Грађанско процесно право као облик правне заштите; Грађански судски поступак; Наука Грађанског процесног права (предмет, задаци, развој, гране)

ПАРНИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

Спор, парница и парнични поступак; Парнични процесни однос и правна природа парнице; Предмет парнице и предмет парничног поступка; Процесне претпоставке; Прилагођавање поступка садржини парнице; Општи парнични поступак и посебни парнични поступци; Субјекти парничног процесног права; Суд као субјект парничног поступка; Правосудни и други органи и њихова процесна улога; Јавно тужилаштво; Јавно правобранилаштво; Јавни бележник, Адвокатура, Орган старатељства; Специјализоване организације за заштиту права, Стручна правна помоћ; Парничне странке; Појам странке; Заснивање и престанак страначког својства; Постојање и одређеност странке; Страначка способност; Парнична способност; Постулациона способност, Стварна и процесна легитимација, Супарничарство, Сукцесија у процесном односу; Учешће трећих лица у парници; Умешачи; Обавештење трећег лица о парници и именовање претходника; Заступници странака; Заступање у парници; Врсте заступника; Пуномоћје; Основна начела парничног процесног права; Парнична делатност. Парничне радње (појам, класификација, врсте); Страначке парничне радње (садржина, циљ, форма); Судске парничне радње (појам, врсте, садржина); Засведочавање парничних радњи; Достављање; Место и време парничних радњи; Рокови; Рочишта; Пропуштање парничних радњи и враћање у пређашње стање; Привремено обустављање парничне делатности; Парнични трошкови; Ток поступка. Тужба; Форма и садржина тужбе; Врсте тужби; Подизање, промене и повлачење тужбе; Одрцање од тужбеног захтева; Одбрана од тужбе; Достављање тужбе туженом ; Држање туженог у парници; Одговор на тужбу; Нови захтеви за пресуду у току парнице; Мирно решење спора у току парнице; Ток припремног поступка; Главна расправа; Управљање поступком; Доказивање и доказна средства; Одлучивање и судске одлуке; Пресуда и врсте пресуда; Решења; Дејства одлуке; Правноснажност; Поступак по правним лековима; Правни лекови; Допуштеност и основаност; Подношење и дејства; Редовни правни лекови; Ванредни правни лекови; Посебни парнични поступци.

ВАНПАРНИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

Ванпарнично процесно право и ванпарнични поступак; Ванпарнични и парнични поступак; Субјекти ванпарничног поступка; Начела ванпарничног поступка; Ванпарничне радње; Покретање и ток ванпарничног поступка; Привремено обустављање ванпарничне делатности; Окончање ванпарничног поступка; Судске одлуке; Правни лекови; Трошкови ванпарничног поступка; Извршење и спровођење одлука; Посебни ванпарнични поступци.

ИЗВРШНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

Извршно процесно право и извршни поступак; Структура извршног поступка; Однос извршног поступка са другим гранама грађанског судског поступка; Извршни и стечајни поступак; Судско и административно извршење; Начела извршног поступка; Субјекти извршног поступка; Претпоставке за извршење; Покретање, одређивање и спровођење поступка извршења; Ток поступка; Привремено обустављање извршеног поступка; Обустава извршења; Достављање; Трошкови; Одлуке извршног суда; Правна средства; Противизвршење; Спровођење извршења; Новчане казне; Судски пенали; Извршење ради наплате новчаног потраживања; Извршење ради остварења неновчаног потраживања; Средства обезбеђења.

Садржај предмета подложен је променама, у складу са изменама у законодавству, о чему ће студенти бити благовремено обавештени на часовима наставе.

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НАСТАВЕ:

Предавања; Дискусије; Радионице за писање правних докумената и решавање хипотетичких процесних проблема; Тестови; Колоквијуми; Обилазак судова и праћење суђења; Симулација суђења; Писање есеја и семинарских радова; Индивидуалне и групне консултације; Консултативна настава преко „ГПП форума“ на WEB SITE Факултета.

ЛИТЕРАТУРА И ДРУГИ ЕДУКАТИВНИ МАТЕРИЈАЛ:

- 1) **Обавезна литература:** Stanković, G., Грађанско процесно право, прва свеска, Парнично процесно право, Ниш, 2007; Stanković, G., Грађанско процесно право, друга свеска, Ванпарнично и извршно процесно право, Ниш, 2007.
- 2) **Допунска литература:** Познић, Б., Ракић Водинелић, В., Грађанско процесно право, Београд, 1998; Старовић, Б., Кеча, Р., Грађанско процесно право, Нови Сад, 2004; Палачковић, Д., Грађанско процесно право, Крагујевац, 1. 2004.
- 3) Материјали за анализу и дискусију биће дистрибуирани на часовима наставе.

ПРЕДИСПИТНЕ И ИСПИТНЕ ОБАВЕЗЕ:

Студент може да оствари укупно 100 поена испуњавањем преиспитних обавеза и полагањем завршног испита. Испуњавањем **преиспитних** обавеза, студент може да оствари најмање 30, а највише 60 поена, а полагањем завршног испита, најмање 31, а највише 40 поена.

Студент може **приступити** полагању завршног испита уколико је остварио најмање 30 поена испуњавањем предиспитних обавеза.

Укупан број поена које је студент остварио испуњавањем предиспитних обавеза саопштава наставник на последњем часу наставе, на основу података из евиденције о вредновању свих облика рада, постигнућа и ангажовања студента, која се јединствено води на предмету.

ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА И ПОСТИГНУЋА СТУДЕНАТА:

ПРЕДИСПИТНЕ ОБАВЕЗЕ

1. Активност на предавањима (1-8 поена)

Оцењује се: укупна активност на предавањима (постављање питања, одговори на постављена питања, изношење и коментарисање примера и сл.) и присуство предавањима.

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, формулација), правна логика и коректна употреба стручне терминологије.

Редовно присуство на предавањима доноси 4 поена (*напомена:* поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти 3 или више предавања у семестру).

Присуство на предавањима евидентира се личним потписивањем списка.

2. Активност на часовима дискусије (1-10 поена)

Оцењује се: учешће и припремљеност за дискусију, способност аргументовања, начин излагања и сл.

Има се у виду: степен ангажованости, способност правничког резоновања и закључивања и коректна употреба стручне терминологије.

3. Рад на вежбама - радионице за писање правних докумената, решавање практичних задатака, анализа хипотетичких случајева, квиз и др. (1-8 поена)

Оцењује се: учешће на радионицама, познавање законских правила о форми процесних радњи, умење структурирања правног документа, способност писменог уобличавања правничких идеја и аргумената и степен савладаности технике писања.

Има се у виду: степен ангажованости и степен усвајања знања и вештина неопходних за правилно и технички коректно писање правних докумената.

Редовно присуство на вежбама доноси 3 поена (*напомена:* поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти 3 или више вежби).

Присуство на вежбама евидентира се личним потписивањем списка.

4. Колоквијум (1-6 поена)

Оцењује се: резултат постигнут на колоквијуму.

Студент је колоквирао ако је пружио тачне одговоре на сва три постављена питања; оцена зависи од показаног теоријског и позитивноправног знања, укупног познавања материје, систематичности у излагању и сл.

5. Тестови (2 x8 = 1-16 поена)

Студент има право да два пута у току семестра провери своје знање путем тестирања.

Оцењује се број тачних одговора на тесту. Максимално по тесту студент може освојити 8 поена, односно укупно 16 поена.

6. Симулација суђења (1-3 поена)

Оцењује се: припремљеност за симулацију суђења, познавање законских прописа о садржини и форми процесних радњи, начин расправљања и пледирања, способност адекватног реаговања, сналажење у непредвиђеним ситуацијама, способност уочавања процесних неправилности и умење давања повратне информације.

Има се у виду: тачност, убедљивост, озбиљност

7. Семинарски рад/есеј (1-3 поена)

Током наставе студенти могу припремити семинарски рад и/или есеј у обиму од најмање 10 страна.

Оцењује се: за семинарски рад - методологија, начин прикупљања и анализе података, оригиналност приступа у истраживању, ширина коришћене литературе, језик и стил и др.; за есеј, сагледавање проблема, квалитет понуђеног решења, изводљивост, одрживост, језик, стил и др.

8. Обилазак судова и праћење суђења (1-2 поена)

Током наставе организује се обилазак судова и праћење суђења. Студенти у малим групама, према распореду, обилазе суд и упознају се са организацијом судске управе и суда. Студенти прате суђења, са циљем да стекну увид у технологију судског рада и страначку и судску процесну делатност. На часовима наставе, студенти износе своје запажања и дискутују о уоченим појавама и проблемима у примени процесних прописа.

Оцењује се: присуство студента и способност критичког сагледавања процесне делатности.

9. Учешће у реализацији истраживачког пројекта (1-2 поена)

Током наставе студенти могу креирати и реализовати колективни истраживачки пројекат.

Оцењује се: квалитет идеје и методологије, квалитет резултата, начин презентовања и анализе резултата, ангажовање и степен ангажовања студената истраживача.

10. Шире интересовање за предмет (1-2 поена)

Имају се у виду: рад и оцена рада на Правној клиници, публиковани студентски радови, праћење стручне литературе, учешће на научним и стручним скуповима, помоћ у организовању стручних и научних скупова и сл.

ЗАВРШНИ ИСПИТ

Завршни испит студент полаже усмено, најраније 10 дана по окончању наставе.

Студент даје одговор на четири питања, и то на два питања из Парничног процесног права, на једно питање из Ванпарничног процесног права и на једно питање из Извршног процесног права.

Студент може да оптира парцијално полагање завршног испита, тј. да у једном испитном року полаже Парнично процесно право, а у следећем испитном року Ванпарнично процесно право и Извршно процесно право. У том случају, из Парничног процесног права даје одговор на три питања, а из Ванпарничног процесног права и Извршног процесног права на по једно питање.

Студенту који је у првом делу испита положио Парнично процесно право, усмено се саопштава оцена, а у записник се уписује оцена 5 (пет), уз напомену да је парцијално положио део испита; оцена из првог дела испита урачунава у коначну оцену.

ОЦЕЊИВАЊЕ УКУПНИХ РЕЗУЛТАТА

Студент је савладао наставну материју ако је остварио најмање 61 поен, и то најмање 30 поена испуњавањем предиспитних обавеза и 31 поен на завршном испиту.

Коначна оцена савладаности наставне материје зависи од броја поена остварених испуњавањем предиспитних обавеза и поена остварених на завршном испиту.

Оцењивање	
93-100 поена	10
85-92 поена	9
77-84 поена	8
69-76 поена	7
61-68 поена	6

ПЛАН РАДА

Блок	Теме и методи рада
I	<p>Упознавање са планом и начином рада и мерилима за вредновање резултата рада Грађанско процесно право као облик правне заштите Право на правну заштиту Спор, парница и парнични поступак</p> <p><u>Методи:</u> Предавања комбинована са дискусијом Важба: састављање пријаве на оглас и биографије</p>
II	<p>Предмет парнице и предмет парничног поступка Правна природа парнице Процесне претпоставке</p> <p><u>Методи:</u> Предавања комбинована са дискусијом Важба: Решавање хипотетичких процесних проблема у погледу испуњености процесних претпоставки</p>
III	<p>Субјекти парничног поступка Страначка способност Парнична способност Постулациона способност Стварна и процесна легитимација</p> <p><u>Методи:</u> Предавања комбинована са дискусијом Сократов метод Излагања студената Вежба: „Решавање хипотетичких процесних проблема у погледу услова за страначки положај и страначку процесну делатност” - рад у малим групама <i>Одређивање тема за семинарске радове/есеје и припрема предлога истраживачког пројекта (евидентирање и разматрање идеја)</i></p>
IV	<p>Супарничарство Умешачи Процесна сукцесија Заступници Законски заступници Заступници правних лица Пуномоћници</p> <p><u>Методи:</u> Предавања Сократов метод Вежба: „Утврђивање правне природе супарничарства у конструисаним примерима” Да/не квиз о супарничарству Радионица: „Како се умешати у туђу парницу?” – састављање поднеска умешача Вежба: Решавање хипотетичких процесних проблема у погледу процесне сукцесије Излагања студената и дискусија на тему „Законски заступници” Вежба: „Ко заступа правна лица?” Тачно/нетачно - квиз о заступницима</p>

	<p>Вежба: Састављање исправе о парничном пуномоћју</p> <p>Дискусија: „Слободно или обавезно заступање – разлози за и против“</p> <p><i>Разматрање и утврђивање предлога истраживачког пројекта (циљеви, методологија, активности, временски план, избор координатора и истраживача</i></p>
V	<p>Резимирање наставне материје</p> <p>Процесна начела</p> <p>Парничне радње</p> <p>Судске парничне радње</p> <p>Страначке парничне радње</p> <p><u>Методи:</u></p> <p>Предавања</p> <p>Излагања студената и дискусија</p> <p>Вежба: „У поступцима у којима доминира начело официјелности и истражно начело, суд је овлашћен и дужан да ...“</p> <p>Студентска презентација и дискусија на тему „Судске парничне радње“</p> <p>Студентска презентација и дискусија на тему: „Страначке парничне радње“</p> <p>Вежба: Састављање предлога за одгађање рочишта</p> <p>Вежба: „Откривање и исправљање грешака у поднеску“</p> <p><i>Презентација семинарских радова и есеја</i></p> <p><u>ПРВИ ТЕСТ</u></p>
VI	<p>Тужба</p> <p>Врсте тужби</p> <p>Модалитети тужбеног захтева</p> <p><u>Методи:</u></p> <p>Предавања</p> <p>Презентација студента и дискусија на тему „Врсте тужби“</p> <p>Вежба: Састављање тужбе за осуду на чинидбу</p> <p>Вежба: Формулисање тужбеног захтева у хипотетичким примерима</p> <p>Вежба: „Препознавање природе објективне кумулације у хипотетичким примерима“</p> <p>Вежба: Састављање петитума тужбе у случају објективне кумулације према чињеницама из конструисаног примера</p> <p>Вежба: „Анализа и коментар судске одлуке“</p> <p><i>Излагање и оцена есеја</i></p>
VII	<p>Повлачање тужбе</p> <p>Преиначење тужбе</p> <p>Одрицање од тужбеног захтева</p> <p>Признање тужбеног захтева</p> <p>Одбрана од тужбе</p> <p>Одговор на тужбу</p> <p><u>Методи:</u></p> <p>Предавања</p> <p>Сократов метод</p> <p>Презентација студената и дискусија на тему „Преиначење тужбе“</p> <p>Вежба: „Састављање поднеска који садржи изјаву о повлачењу тужбе“</p> <p>Вежба: „Препознавање фикција о повлачењу тужбе“</p> <p>Вежба: „Признање чињеница и признање захтева“</p> <p>Да/не квиз</p> <p>Контролна питања</p> <p>Вежба: „Презентација студентског постера на тему „Средстава одбране у парници“</p> <p>Рад у малим групама: Анализа хипотетичког примера, избор средства одбране, аргументовање разлога за избор конкретног средства одбране</p> <p>Рад у малим групама: „Разматрање изгледа за успех одбране у хипотетичком примеру“</p> <p>Вежба: „Састављање одговора на тужбу“</p> <p>Вежба: „Препознавање фикција о повлачењу тужбе“</p>
VIII	<p>Судске парничне радње – управљање парницом, извиђање</p> <p>Судске парничне радње – засведочавање и достављање</p> <p>Место и време парничних радњи</p> <p>Рокови и рочишта</p>

	<p>Пропуштање парничних радњи Враћање у пређашње стање <u>Методи:</u> Предавања Презентација студената и дискусија Рад у малим групама: Анализа хипотетичког примера и оцена законитости судске одлуке о управљању Вежба: „Разликујем радње управљања и радње располагања“ – идентификација елемената радњи управљања и радњи располагања у хипотетичким примерима Вежба: Рад у малим групама „Попуњавање доставнице“ Вежба: „Кад се одлаже а када одгађа рочиште“ Вежба: „Како поступити када је парнична радња преурањена?“ Вежба: „Како парницу вратити у пређашње стање? – састављање предлога за враћање у пређашње стање према подацима из конструисаног примера“</p> <p><i>Презентација семинарских радова и есеја</i></p>
IX	<p>Привремено обустављање парничне делатности Судски трошкови и парничични трошкови Претходно и коначно сношење парничних трошкова Ослобођење од претходног плаћања трошкова поступка Обезбеђење парничних трошкова Припремни поступак Главна расправа Ток главне расправе Решавање претходног питања Решавање спорног правног питања Закључење главне расправе</p> <p><u>Методи:</u> Предавања Изолагања студената и дискусија Да/не квиз Вежба: Састављање решења о прекиду поступка према подацима из конструисаног примера Вежба: „Како ће суд поступити?“ – анализа хипотетичких примера Вежба: „Како да остварим своје „сиромашко право“ - састављање предлога за ослобођење од претходног сношења парничних трошкова према чињеницама из конструисаног примера Вежба: „Састављање предлога за обезбеђење парничних трошкова Контролна питања Вежба: „Шта учинити када је суду упућен поднесак увредљиве садржине“ – састављање решења о кажњавању странке због увреде поднеском Вежба: „Расправљам пред судом – шта, заправо, радим?“ Вежба: „Да ли правно питање има карактер претходног питања – препознавање кључних елемената за идентификацију“ Вежба: „Како издејствовати правно схватање Врховног касационог суда“</p>
X	<p>Доказивање Структура чињеничне подлоге Елементи доказивања Врсте доказа Предмет доказивања Терет доказивања Извођење доказа Оцена доказа Обезбеђење доказа Доказна средства</p> <p><u>Методи:</u></p>

Предавања
Излагања студената и дискусија
Контролна питања
Вежба: „Кога и како погађа правило о терету доказивања?“
Вежба: „Idem est non probari et non esse, idem est non esse aut non probari“
Рад у малим групама: „Како оборити законску претпоставку?“
Вежба: „Став искуства, чињеница, правно правило“
Презентација студентских панела
Сократов метод
Вежба: Састављање замолнице
Вежба: Састављање предлога за обезбеђење доказа
Вежба: „Техника саслушавања сведока“
Вежба: „Када и како суд одређује извођење доказа вештачењем?“
Вежба: Како издејствовати издавање исправе која се налази код парничног противника, а како оне која се налази код трећег лица?“
Вежба: „Разликујем страначки говор, информативно саслушање странке и саслушање странака“

Презентација семинарских радова и есеја

Припрема за симулацију суђења – конструисање случаја, одређивање улога

Приказивање филма са симулације у шк. 2007/2008.

XI Одлучивање и одлуке

Пресуда

Врсте пресуда

Решења

Дејства одлуке

Правоснажност

Проширење правноснажности

Рефлексно дејство правноснажности

Методи:

Предавања

Студентске презентације

Контролна питања

Сократов метод

Вежба: „Шта је то судска силогистичка операција?“

Рад у малим групама: „Састављање диспозитива пресуде у конструисаним примерима“

Вежба: „Како извршити судску компензацију?“

Вежба: „Какву ће пресуду суд донети?“ – оцена испуњености услова за доношење појединих пресуда у хипотетичким ситуацијама

Вежба: Када одлука ступа на правну снагу?“ – идентификација услова за наступање формалне правноснажности у хипотетичким ситуацијама

Вежба: Састављање решења

Вежба: „Кога ће погодити ова пресуда“

Колоквијум

Презентација резултата студентских истраживачких пројеката

XII Правни лекови

Допуштеност и основаност правног лека

Изјављивање и дејства правног лека

Жалба против пресуде

Поступак по жалби

Жалба против решења

Ванредни правни лекови

Методи:

Предавања

Контролна питања

Студентске презентације

Рад у малим групама: Састављање жалбе против пресуде према подацима из конструисаних примера

Вежба: „Какву ће одлуку инстанциони суд донети?“

<i>Симулација суђења – анализа и дискусија</i>	
XIII	<p>Посебни парнични поступци Ванпарнично процесно право Извршно процесно право Средства извршења и средства обезбеђења</p> <p><u>Методи:</u> Предавања Студентске презентације Да/не квиз Вежба: „По којим ће се правилима водити ова парница?“ Вежба: Заједничка начела поступака у породичним стварима? Вежба: „Које су процесна права детета у парницама из породичних односа и како их дете остварује?“ Вежба: „Који се поступци могу спојити“ Вежба: „Како помирити супружнике?“ Вежба: „Обележја ванпарничне правне свари?“ – сагледавање критеријума за разграничење парничне и ванпарничне правне ствари Вежба: „Неблаговремена жалба – услови под којима се може изјавити и усвојити“ Вежба: Састављање прелога за извршење</p> <p><i>Праћење суђења у Општинском суди у Нишу</i> <u>ДРУГИ ТЕСТ</u></p>
XIV	<p>Сумирање материје <u>Потписивање индекса</u> <u>Евалуација</u></p>